

**Tingimusliku kooskõlastuse andmine detailplaneeringule
(VKG Wind tuulepargi detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande eelnõud)**

Kaasasite 24.06.2026 Eesti Geoloogiateenistuse (edaspidi EGT) e-ehitus keskkonnas detailplaneeringu toimikule nr.2614101/42273 arvamuse avaldamiseks. Menetluse kaudu on viidatud VKG Wind tuulepargi detailplaneeringu (DP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõudele ning avalikule väljapanekule (edaspidi planeering). Planeeringu ala asub Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas ning algatati Lüganuse Vallavolikogu 26.06.2024 otsusega nr 196. Ala hõlmab seitset katastriüksust: Heina (44201:001:1189), Karu (43701:003:0990), Turba (43701:003:0980), Varjeli (43701:003:0851), Kivi (43701:003:1100), Kaldapealse (43701:002:0740), Lille (44201:001:1196). Kõigi käesoleva DP-ga haaratud maaüksuste omanik on VKG Wind OÜ.

Planeeringu eesmärk on ruumilise terviklahenduse loomine tuulepargi ja selle toimimiseks vajalike rajatiste ehitamiseks. Planeeringuga määratakse ehitusõigused 270 ha suurusel alal kuni seitsme elektrituuliku rajamiseks maksimaalse kõrgusega kuni 260 m (positsioonid VKG1, VKG2, VKG4, VKG5, VKG6, VKG7) ning maksimaalse kõrgusega kuni 239 m (VKG3). Planeeringuga muudetakse maakasutuse sihtotstarbeid osaliselt elektrienergia tootmise ja jaotamise alaks ning määratakse ehitusõigus tuulikute rajamiseks. Planeeringuga lahendatakse ka kruntidele juurdepääsud, teed, tehnovõrkude paigutus ning heakorra küsimused. Lisaks määratakse kitsendustega alad ja vajadus servituutide seadmiseks.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 127 lõike 1 kohaselt koostatakse detailplaneering koostöös valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi detailplaneering käsitleb. PlanS § 133 lõike 1 kohaselt esitatakse detailplaneering kooskõlastamiseks kõnealuse seaduse § 127 lõikes 1 nimetatud asutustele.

Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-s sätestatud korras Kliimaministeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus.

Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.

MaaPS § 14 lõike 2 alusel, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmiseseadme ja seonduva taristu ehitamisega.

Planeeringu ja KSH seletuskirjades on korrektselt välja toodud planeeringuala osaline kattuvus Aseri fosforiidimaardlaga (registrikaardi number 191). Täpsemalt on kattuvus passiivse tarbevaru plokkidega 28 ja 29. Samuti on viidatud osalisele kattuvusele Vao kihistu perspektiivse lubjakivilasundi levialaga. Viimaks kattub ala kehtiva üldgeoloogilise uurimistöö loaga „Lääne- ja Ida-Virumaa ehitusmaavarade üldgeoloogiline uurimistöö“ (YGUL/523069, Eesti Geoloogiateenistus). Planeeringualal on maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistud, mis on põllumajanduslikus kasutuses. Alal puudub hoonestus.

Kehtivad õigusaktid annavad võimaluse lubada maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasoleva olukorra halvenemist, kui tegemist on taastuvenergia rajatise (sh tuulepargid). MaaPS §14 lg 2¹ sätestab taastuvenergia ehitise ehitamise võimalikkuse maardlaalale maavara tüübi kaupa. Antud olukorras rakendub lõige 3:

3) muude maavarade maardla alal, mille kohta ei ole kehtivat kaevandamisluba ega geoloogilise uuringu luba ning ei ole esitatud selle maavara kaevandamisloa ega geoloogilise uuringu loa taotlust ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, juhul kui ta ei ole käesolevas lõikes sätestatud loa andjaks, tähtajaliselt kuni 35 aastaks.

Kliimaministeerium on oma 04.07.2025 kirjaga nr 14-6/25/3100 palunud arvestada EGT töös „Maardlatele ja maavarade perspektiiv- ning levialadele taastuvenergeetika taristu rajamise analüüs. Kirde- ja Kesk-Eesti“ (EGT analüüs) toodud seisukohtadega.

Eesti Geoloogiateenistus on materjalidega tutvunud ja märgib järgmist:

Märgime, et planeeringuga hõlmatud ala kattub EGT töös analüüsitud alaga „Viru 16“. Alal lasuva fosforiidimaardla kohta on märgitud, et EGT geoloogilise ruumimudeli järgi on maardla selles piirkonnas fosforiidi kasulik kiht õhuke ja madala kvaliteediga. Seetõttu on EGT hinnangul kavandatava tuulepargiga kattuv alal Aseri fosforiidimaardla majanduslik perspektiiv madal ning töös on tehtud ettepanek mitte piirata Viru 16 ajutist rajamist.

Eelnevat arvestades ei ole tõenäoline, et maardla piirkonnas leiduvat fosforiiti hakatakse lähiaastatel kasutama ja EGT hinnangul ei piira Aseri fosforiidimaardlaga antud alal kavandatavate tuulikute ajutist rajamist MaaPS-s sätestatud kujul (§ 14 lg 2¹ p 3).

Samuti märgitakse töös, et Viru 16 kattub Vao kihistu lubjakivi perspektiivse alaga (äärmiselt oluline kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse tagamiseks lähitulevikus), mis on olulise tähtsusega, kui kattuvuse pindala on vähemalt viis hektarit. Käesoleva planeeringulahenduse kohaselt kattuvad mitmed tuulikud Vao kihistu lubjakivi perspektiivse alaga olulisel määral.

Sellise lahenduse puhul on alust arvata, et VKG Wind OÜ tuulepargi planeeringu lahendus halvendab paiguti maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.

Kuivõrd mõlemad DP alad jäävad künnisest suuremal alal Vão kihistu lubjakivi perspektiivsele alale, soovib EGT mitte rajada tuulegeneraatoreid Vão kihistu perspektiivse alaga kattuvale osale. See halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise (tuulegeneraatori maasisene vundament) või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda.

Eelnevat arvestades on tuulepark on võimalik kooskõlastada tingimuslikult. Tingimuseks seatakse:

- EGT kooskõlastab VKG tuulepargi vastavalt VKG WIND tuulepargi DP ja KSH eelnõude lahendusele Aseri fosforiidimaardlaga kattuvale alal 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.

Tingimus ei laiene maardlaga mitte kattuvale alale (st tuulikud VKG1, VKG5, VKG 6 ja VKG 7).

Järgnevalt toome välja materjalide ülevaatomisel tuvastatud puudused:

1. KSH punktis 4.5.2 on viidatud § 14 lõike 2¹ punktile 3, kuid on jäetud välja „/.../ ning kui tegevusega on nõustunud Kliimaministeerium, juhul kui ta ei ole käesolevas lõikes sätestatud loa andjaks, /.../“. Palume täiendada.
2. KSH punktis 4.5.2 on viidatud sama seaduse § 15 lõikele 7 ning märgitud, et: „Antud juhul on volitatud asutuseks Maa- ja Ruumiamet.“. Täpsustame, et valitud asutuseks on Eesti Geoloogiateenistus.
3. KSH punktis 4.5.3 on märgitud, et: „Kavandatava tuulepargi asukohast tulenevalt ei kaasne tuulepargi rajamisega olulist ebasoodsat mõju maavaradele, sh nende kaevandamise potentsiaalile.“.

EGT on seisukohal, et KSH ei tohiks järeldada, et tuulepargi rajamisega ei kaasne ebasoodsat mõju maavaradele, sh nende kaevandamise potentsiaalile. Palume parandada.

Lähtuvalt eelnevast võib väita, et VKG WIND tuulepargi DP ja KSH eelnõude lahendus halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.

Eesti Geoloogiateenistus on kaalutlenud planeeritava tegevuse mõju ning nõustub Ida-Viru maakonnas Lügänu vallas VKG WIND tuulepargi DP ja KSH eelnõude lahendusega tingimuslikult.

Tingimused:

1. Parandatakse käesolevas kirjas väljatoodud puudused.
2. EGT kooskõlastab alal VKG tuulepargi vastavalt VKG WIND tuulepargi DP ja KSH eelnõude lahendusele Aseri fosforiidimaardlaga kattuvale alal 35-ks aastaks, soovitusel vältida tuulegeneraatorite ja taristu rajamist Vão kihistuga kattuvale alale.

Palume hoida EGT-d kursis planeeringu edasise menetlemisega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

Maavarade registri osakonna juhataja

Mihkel Annusver

Maavarade registri osakonna spetsialist

5331 7112   Mihkel.Annusver@egt.ee